Lietas Nr. 11210079216
Lietas arhīva Nr. K16-0207-17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jēkabpilī 2017.gada 19.jūnijā

Jēkabpils rajona tiesa,
tiesnese L.Baltmane-Zepa,
piedaloties prokurorei R.Skabei,
aizstāvei zvērinātai advokātei A.Norei,
atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ nelikumīgi pārvietoja (pārvadāja) tabakas izstrādājumus ievērojamā apmērā.

2016.gada 4.oktobrī ap plkst. 20.00 uz pārceltuves pāri Daugavai no Līvānu novada Jersikas pagasta virzienā uz Jēkabpils novada Dunavas pagastu /pers. A/ ar viņam piederošo automašīnu /automašīnas marka/, valsts numurs /reģistrācijas numurs/, pārkāpjot likuma "Par akcīzes nodokli" 33.panta otrās un trešās daļas un Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr. 662 "Akcīzes preču aprites kārtība" prasības, nelikumīgi pārvietoja (pārvadāja) tabakas izstrādājumus – 60 720 cigaretes "Premjer" bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām, iepakotas melnos polietilēna maisos, marķētas ar Baltkrievijas Republikas akcīzes markām un kuru kopējā vērtība ir 9373,75 EUR, līdz tabakas izstrādājumu nelikumīgu pārvietošanu konstatēja policijas darbinieki.

Cigaretes likuma "Par akcīzes nodokli" izpratnē ir akcīzes preces un atbilstoši likuma 4.panta pirmās daļas 2.punktam ir ar nodokli apliekami tabakas izstrādājumi. Saskaņā ar likumu "Par akcīzes nodokli" visas darbības (glabāšana, pārvietošana, realizācija, ražošana) ar akcīzes precēm, par kurām nav samaksāts akcīzes nodoklis, ir aizliegtas.

/pers. A/ darbību rezultātā valstij nodarīts mantisks kaitējums 8068,27 EUR, ko veido saskaņā ar likumu "Par akcīzes nodokli" aprēķinātais akcīzes nodoklis 5689,46 EUR, muitas nodoklis 751,96 EUR un pievienotās vērtības nodoklis 1626,85 EUR.

Tādā veidā /pers. A/ nelikumīgi pārvietoja (pārvadāja) tabakas izstrādājumus ievērojamā apmērā, jo saskaņā ar likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.[1] pantu, tabakas izstrādājumu kopējā vērtība nav mazāka par desmit Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.

Ar šādām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 221.panta pirmajā daļā.

Motīvu daļa

Apsūdzētais tiesas izmeklēšanā sevi atzina par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas, neapstrīdēja noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, apstiprināja, ka saprot apsūdzības grozījumus, atzina pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju, piekrita pierādījumu pārbaudes neveikšanai tiesas izmeklēšanā, un šādam viedoklim pievienojās arī aizstāve.

Prokurore izteica viedokli, ka lietā nav nepieciešams veikt pierādījumu pārbaudi, jo konstatēti Kriminālprocesa likuma 499.pantā paredzētie apstākļi.

Tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu nolēma lietā neveikt pierādījumu pārbaudi lietā, jo apsūdzētais atzina savu vainu izvirzītajā apsūdzībā un piekrita pierādījumu pārbaudes neveikšanai tiesas izmeklēšanā, tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav radušās šaubas par apsūdzētā vainīgumu un noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju. Tiesas sēdē apsūdzētajam izskaidrota pierādījumu pārbaudes neveikšanas procesuālā būtība un sekas.

Tiesa konstatē, ka apsūdzētajam celtā apsūdzība atbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas noteikumiem un ar lietā esošajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka apsūdzētā faktiskās darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas, lietā ir pierādīts apsūdzētā vainīgums, tāpēc apsūdzētais ir sodāms, taisot notiesājošu spriedumu, kā to paredz Kriminālprocesa likuma 520.pants.

Tā kā tiesas sēdē pierādījumu pārbaude netika veikta, tad, ievērojot Kriminālprocesa likuma 527.panta trešajā daļā noteikto, šajā spriedumā pierādījumu analīze un to uzskaitījums nav nepieciešams.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantu apsūdzētajam ir piespriežams sods tādā apmērā, kādu noteic Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas sankcija, ievērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas noteikumus. Krimināllikuma 46.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, savukārt, nosakot soda mēru, saskaņā ar šī panta trešo daļu tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus. Nosakot soda veidu un mēru, tiesai jāņem vērā Krimināllikuma 35.pantā definētais soda mērķis.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta trešās daļas nosacījumiem tiesas izmeklēšanā pārbaudot apsūdzētā personu raksturojošos datus, tiesa konstatēja, ka apsūdzētais iepriekš vienu reizi tiesāts, proti, ar Jēkabpils rajona tiesas 2009.gada 18.augusta spriedumu pēc Krimināllikuma 231.panta otrās daļas ar brīvības atņemšanu, kas noteikta nosacīti ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem. Ievērojot Krimināllikuma 63.panta nosacījumus, apsūdzētais uzskatāms par nesodītu *(lietas 131.lapa)*. Apsūdzētais vairākkārt ir sodīts administratīvi *(lietas 132.lapa)*.

Apsūdzētajam ir vidējā izglītība, apgādībā ir divi četrus gadus veci bērni, strādā algotu darbu. Apsūdzētais tiesas sēdē norādīja, ka savu vainu atzīst, plāno doties ārpus Latvijas, lai nopelnītu naudu nodarīto zaudējumu apmaksai.

Izvērtējot iegūtās ziņas par apsūdzēto, tiesa viņu vērtē pozitīvi. Lai arī apsūdzētais tiek tiesāts otru reizi, tiesas izmeklēšanā ir gūta pārliecība, ka apsūdzētais patiesi nožēlo izdarīto, ir pilnībā sapratis noziedzīgā nodarījuma sekas, ko pierāda arī tas, ka apsūdzētais daļēji ir sedzis valstij nodarītos zaudējumus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 221.panta pirmās daļas ir klasificējams kā kriminālpārkāpums.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa par apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli atzīst savas vainas noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzīšanu. Tāpat atbilstoši minētajai tiesību normai par apsūdzētā atbildību mīkstinošo apstākli ir atzīstams tas, ka viņš spējis atlīdzināt pusi no valstij nodarītajiem zaudējumiem.

Atbildību pastiprinošos apstākļus, kas norādīti Krimināllikuma 48.pantā, tiesa nekonstatē.

Norādāms, ka apsūdzētais izdarījis noziedzīgo nodarījumu, kas apraud tautsaimniecības intereses, turklāt noziedzīgā nodarījuma rezultātā radīti zaudējumi ievērojamā apmērā.

Nosakot soda veidu un mēru, tiesa ņem vērā arī to, ka apsūdzētais piekrita lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, tā izmantojot savas tiesības uz sadarbību, ko nosaka Kriminālprocesa likuma 21.pants. Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli, bet ir ņemams vērā pie soda veida noteikšanas (sk.*, piemēram, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta nolēmumu lietā SKK- 232/08*).

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm (sk. *A.Judins. Krimināls od nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp*).

Tiesa par atbilstīgu un samērīgu, atbilstošu soda mērķim un soda veida ietekmējošajiem apstākļiem par Krimināllikuma 221.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījumu izdarīšanu apsūdzētajam uzskata sodu piespiedu darba veidā.

Krimināllikuma 40.pants noteic, ka piespiedu darbs ir piespiedu iesaistīšana sabiedrībai nepieciešamajos darbos, ko notiesātais izcieš, veicot dzīvesvietas apvidū piespiedu darba izpildes institūcijas noteiktos darbus no pamatdarba un mācībām brīvajā laikā un bez atlīdzības.

Piespriežot pamatsodu piespiedu darba veidā, apsūdzētais tiks iesaistīts darbos, kas būs audzinošs sods apsūdzētajam, tiesas ieskatā piespiedu darba izciešanas rezultātā apsūdzētais tiks motivēts laboties.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, ka konstatēti divi apsūdzētā atbildību mīkstinošie apstākļi, nav konstatēti atbildību pastiprinošie apstākļi noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Ievērojot arī to, ka apsūdzētais izmantoja savas tiesības un piekrita lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, tiesa uzskata, ka piespiedu darba sods apsūdzētajam nosakāms uz 100 stundām, samazinot prokurores prasītā soda apmēru.

Tiesa nepiekrīt aizstāves norādītajam, ka apsūdzētajam soda apmērs būtu samazināms arī tāpēc, ka lietā ir pieteikta ievērojama mantiskā kaitējuma kompensācija, kuras samaksa apsūdzētajam jau tā būs pietiekami smaga nasta.

Šajā sakarā norādāms, ka Augstākās tiesas Senāts jau vairākkārt norādījis, ka kaitējuma kompensācijas noteikšana ir mantisko jautājumu risināšana Kriminālprocesa likuma noteiktajā kārtībā. Kriminālprocesa likuma 25.panta noteiktā dubultās sodīšanas nepieļaujamība (*ne bis in idem*) nozīmē to, ka personu par vienu un to pašu noziedzīgo nodarījumu var tiesāt tikai vienu reizi (skat., *piemēram, LR Augstākās tiesas Senāta krimināllietu departamenta 2010.gada 5.novembra lēmumu krimināllietā Nr.SKK-508/2010*). Tādējādi dubultās sodīšanas princips netiek pārkāpts gadījumā, ja apsūdzētais tiek atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un ja no viņa tiek piedzīta mantiskā kaitējuma kompensācija.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta pirmo un piekto daļu piespiedu darba izciešanā ieskaitāms laiks, ko apsūdzētais pavadījis apcietinājumā, proti, tas ir laiks no 2016.gada 4.oktobra līdz 2016.gada 6.oktobrim *(lietas 134., 136.lapa)*, nosakot, ka izciestas 24 (divdesmit četras) piespiedu darba stundas.

Apsūdzētajam 2016.gada 6.oktobrī piemērotais drošības līdzeklis - uzturēšanās noteiktā vietā *(lietas 143.lapa)* – atstājams negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai, kā to noteic Kriminālprocesa likuma 241.panta trešā daļa, tā garantējot, ka apsūdzētais neizvairīsies no sprieduma izpildes.

Cietusī Latvijas Republika lietā pieteikusi mantiskā kaitējuma kompensāciju, un tiesas sēdē mantiskā kaitējuma kompensācija tika uzturēta 3068,27 EUR apmērā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 22.pantu personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, tiek garantētas procesuālās iespējas materiālās kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmo daļu kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskām ciešanām un mantisko zaudējumu. Savukārt minētā panta otrā daļa noteic, ka kompensācija ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā labprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata

Kā tiesa norādīja spriedumā iepriekš, tad apsūdzētais atzina pieteikto mantiskā kaitējuma kompensāciju.

Atbilstoši likuma „Par akcīzes nodokli" 33.panta septītajai daļai, ja persona veic jebkuras darbības ar akcīzes precēm, neievērojot šā likuma noteikumus (tajā skaitā veic akcīzes preču nedeklarētu vai citādu ievešanu valstī, neievērojot normatīvajos aktos noteikto ievešanas kārtību vai neizpildot attiecīgās muitas procedūras, veic akcīzes preču nereģistrētu vai citādu ražošanu, neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību, kādā atļauts ražot akcīzes preces, veic jebkuras citas darbības ar akcīzes precēm, par kurām nav samaksāts nodoklis vai nav iesniegts šajā likumā noteiktais nodrošinājums vai kuras nav marķētas ar akcīzes nodokļa markām saskaņā ar šo likumu), Valsts ieņēmumu dienests bezstrīda kārtībā piedzen valsts budžetā atbilstoši šajā likumā noteiktajām nodokļa likmēm nesamaksātās nodokļa summas un soda naudu saskaņā ar likumu „Par nodokļiem un nodevām". Šī panta vienpadsmitā daļa noteic, ka šī panta septītajā daļā minētajos gadījumos nodokli un soda naudu piedzen no personas, kuras valdījumā ir akcīzes preces, ar kurām veiktas šā panta septītajā daļā minētās darbības, vai no personas, kas veikusi šā panta septītajā daļā minētās darbības, ja netiek konstatēts minēto akcīzes preču valdītājs. Atbilstoši Civillikuma 876.pantam valdījums ir faktiska vara pār lietu, un tiesa atzīst, ka apsūdzētais, uzglabājot akcīzes preces, bija šo preču valdītājs, tādējādi apsūdzētajam ir jāmaksā zaudējumi akcīzes nodokļa apmērā.

1992.gada 12.oktobrī Eiropas Kopienu Padome pieņēmusi Eiropas Padomes regulu (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, kas Latvijai ir saistoša kopš 2004.gada 1.maija, proti, brīža, kad Latvija iestājās Eiropas Savienībā. Minētās regulas 2.nodaļa noteic brīdi, kad rodas muitas parāds. Regulas 202.pants noteic, ka ievedmuitas parāds rodas pretlikumīgi ievedot ar ievedmuitas nodokli apliekamās preces, un šajā gadījumā muitas parāds rodas brīdī, kad preces tiek pretlikumīgi ievestas. 2009.gada 2.aprīļa Eiropas Kopienu Tiesas spriedumā lietā C-459/07 *Veli Elshani v. Hauptzollamt Linz* skaidrots, ka preču, kuras Kopienas muitas teritorijā tiek ievestas, pārkāpjot Muitas kodeksa 38.–41.pantā paredzētās prasības, aizturēšana, kas tiek veikta tālāk par šajā teritorijā esošo pirmās muitas iestādi un kas praktiski notiek nejauši, nevar radīt muitas parāda dzēšanu Muitas kodeksa 233.panta pirmās daļas d) punkta izpratnē.

Savukārt Regulas Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 202.panta 3.punkts noteic, ka par parādnieku uzskatāma jebkura persona, kas pretlikumīgi ievedusi šādas preces, jebkura persona, kas piedalījusies preču pretlikumīgā ievešanā un apzinājusies, vai kurai būtu bijis jāapzinās, ka šāda ievešana ir pretlikumīga, un ikviena persona, kas ieguvusi vai turējusi attiecīgās preces un apzinājusies, vai kurai preču saņemšanas vai iegūšanas brīdī būtu bijis jāapzinās, ka tās ievestas pretlikumīgi.

Tādējādi, tulkojot minētās normas kopsakarā, tiesa secina, ka 2016.gada 4.oktobrī, kad Valsts policija konstatēja, ka apsūdzētais nelikumīgi pārvietoja tabakas izstrādājumus, muitas parāds nebija dzēsts. Apsūdzētais ir atzīstams par parādnieku atbilstoši Regulā Nr.2913/92 minētajam, jo

apsūdzētais bija cigarešu faktiskais valdītājs un viņam preču saņemšanas vai iegūšanas brīdī būtu bijis jāapzinās, ka tās ievestas pretlikumīgi. Līdz ar to apsūdzētajam ir jāatlīdzina zaudējumi nesamaksātā muitas nodokļa apmērā.

Saskaņā ar likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 2.panta divi prim daļu ar pievienotās vērtības nodokli tiek aplikta jebkura preču ievešana valstī, ja likumā nav noteikts citādi. Šī likuma 12.panta otrā daļa noteic, ka gadījumā, ja preces tiek ievestas iekšzemē, nodokli maksā jebkura persona, izlaižot preces brīvam apgrozījumam. Nodoklis par preču importu kļūst iekasējams tajā brīdī, kad kļūst iekasējams muitas nodoklis, izņemot šā likuma 6.panta sestajā, septītajā, astotajā, devītajā, desmitajā un vienpadsmitajā daļā minētos gadījumus. Neviens no izņēmumiem nav attiecināms uz apsūdzēto. Līdz ar to tiesa uzskata, ka apsūdzētajam jāmaksā arī zaudējumi, kas aprēķināti kā nesamaksātais pievienotās vērtības nodoklis.

To, ka šādos gadījumos apsūdzētajam ir pienākums maksāt kompensāciju valstij, apstiprina arī judikatūra, proti, 2016.gada 21.jūnija Krimināllietu departamenta lēmums lietā Nr. SKK-99/2016.

Ievērojot minēto, to, ka apsūdzētā vainīgums noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kura rezultātā cietušajai radies kaitējums, ir pierādīts, no apsūdzētā par labu valstij ir piedzenama mantiskā kaitējuma kompensācija 3068,27 EUR apmērā.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 368.panta pirmo daļu procesuālos izdevumus piedzen no notiesātajiem. Lietā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 5.punktam procesuālie izdevumi ir summas, kas izlietotas lietisko pierādījumu glabāšanai, pārsūtīšanai, iznīcināšanai. Šie izdevumi 1798,47 EUR *(lietas 48.-49.lapa)* apmērā piedzenami no apsūdzētā par labu valstij, un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 529.panta 2.punktu nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Izlemjot rīcību ar lietiskajiem pierādījumiem lietā, kā to noteic Kriminālprocesa likuma 529.pants, tiesa secina, ka divas rācijas, četri mobilie telefoni "Samsung" ar SIM kartēm, binoklis, GPS izsekošanas iekārta bez SIM kartes, GPS izsekošanas iekārta ar SIM karti, septiņi SIM kartes turētāji, divas mobilā telefona "Samsung" baterijas kā lietas, kas tika izmantotas noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 6.punktu ir konfiscējamas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499., 511., 512., 520., 527.- 530.pantu tiesa

nosprieda

atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 221.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar piespiedu darbu uz 100 (viens simts) stundām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu piespiedu darba izciešanā ieskaitīt /pers. A/ atrašanos apcietinājumā no 2016.gada 4.oktobra līdz 2016.gada 6.oktobrim, nosakot, ka izciestas 24 (divdesmit četras) piespiedu darba stundas.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli - uzturēšanās noteiktā vietā - atstāt negrozītu līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij mantiskā kaitējuma kompensāciju 3068,27 EUR (trīs tūkstoši sešdesmit astoņu *euro* un 27 centu) apmērā.

Piedzīt no /pers. A/ par labu valstij procesuālos izdevumus 1798,47 EUR (viens tūkstotis septiņi simti deviņdesmit astoņu *euro* un 47 centu) apmērā, kas saistīti ar lietisko pierādījumu pieņemšanu, nodošanu, glabāšanu, iznīcināšanu, nosakot labprātīgu sprieduma izpildes termiņu 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Lietiskos pierādījumus: divas rācijas, četrus mobilos telefonus "Samsung" ar SIM kartēm, binokli, GPS izsekošanas iekārtu bez SIM kartes, GPS izsekošanas iekārtu ar SIM karti, septiņus SIM kartes turētājus, divas mobilā telefona "Samsung" baterijas – konfiscēt.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 (desmit) dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Jēkabpils rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2017.gada 12.jūlijā.

Tiesnese L.Baltmane-Zepa